

Repertoriul jurisprudenței

HOTĂRÂREA CURȚII (Marea Cameră)

6 noiembrie 2012*

„Regulamentul (CE) nr. 343/2003 — Stabilirea statului membru responsabil de examinarea unei cereri de azil prezentate în unul dintre statele membre de către un resortisant al unei țări terțe — Clauza umanitară — Articolul 15 din acest regulament — Persoană care beneficiază de azil într-un stat membru și care este dependentă de asistența solicitantului de azil ca urmare a faptului că suferă de o boală gravă — Articolul 15 alineatul (2) din regulament — Obligația acestui stat membru, care nu este responsabil potrivit criteriilor prevăzute în capitolul III din același regulament, să examineze cererea de azil prezentată de respectivul solicitant de azil — Condiții”

În cauza C-245/11,

având ca obiect o cerere de decizie preliminară formulată în temeiul articolului 267 TFUE de Asylgerichtshof (Austria), prin decizia din 20 mai 2011, primită de Curte la 23 mai 2011, în procedura

K

împotriva

Bundesasylamt,

CURTEA (Marea Cameră),

compusă din domnul V. Skouris, președinte, domnul K. Lenaerts, vicepreședinte, domnul A. Tizzano, doamna R. Silva de Lapuerta, domnii L. Bay Larsen (raportor), A. Rosas, doamna M. Berger și domnul E. Jarašiūnas, președinți de cameră, domnii E. Juhász, J.-C. Bonichot, D. Šváby, doamna A. Prechal și domnul C. G. Fernlund, judecători,

avocat general: doamna V. Trstenjak,

grefier: doamna R. Șereș, administrator,

având în vedere procedura scrisă și în urma ședinței din 8 mai 2012,

luând în considerare observațiile prezentate:

- pentru K, de A. Egger, Rechtsanwalt;
- pentru guvernul austriac, de C. Pesendorfer și de P. Cede, în calitate de agenți;
- pentru guvernul ceh, de M. Smolek, în calitate de agent;
- pentru guvernul francez, de G. de Bergues și de B. Beaupère-Manokha, în calitate de agenți;

* Limba de procedură: germana.

- pentru guvernul italian, de G. Palmieri, în calitate de agent, asistată de G. Palatiello, avvocato dello Stato;
 - pentru guvernul maghiar, de M. Z. Fehér și de K. Veres, în calitate de agenți;
 - pentru guvernul polonez, de M. Szpunar, în calitate de agent;
 - pentru guvernul Regatului Unit, de S. Ossowski, în calitate de agent;
 - pentru Comisia Europeană, de M. Condou-Durande și de W. Bogensberger, în calitate de agenți,
- după ascultarea concluziilor avocatului general în ședința din 27 iunie 2012,

pronunță prezenta

Hotărâre

- 1 Cererea de decizie preliminară privește interpretarea, în primul rând, a articolului 15 din Regulamentul (CE) nr. 343/2003 al Consiliului din 18 februarie 2003 de stabilire a criteriilor și mecanismelor de determinare a statului membru responsabil de examinarea unei cereri de azil prezentate într-unul dintre statele membre de către un resortisant al unei țări terțe (JO L 50, p. 1, Ediție specială, 19/vol. 6, p. 56) și, în al doilea rând, a articolului 3 alineatul (2) din același regulament.
- 2 Această cerere a fost formulată în cadrul unui litigiu între K, resortisantă a unei țări terțe, pe de o parte, și Bundesasylamt (Oficiul Federal în materie de Azil), pe de altă parte, cu privire la respingerea de către acesta din urmă a cererii de azil formulate în Austria de reclamanta din litigiul principal, pentru motivul că Republica Polonă este statul membru responsabil de examinarea cererii de azil.

Cadrul juridic

Regulamentul nr. 343/2003

- 3 Considerentele (3) și (4) ale Regulamentului nr. 343/2003 au următorul cuprins:
 - „(3) Concluziile de la Tampere exprimă [...] faptul că [sistemul european comun de azil] ar trebui să includă, pe termen scurt, o metodă clară și operațională pentru determinarea statului membru responsabil de examinarea unei cereri de azil.
 - (4) O astfel de metodă ar trebui să se întemeieze pe criterii obiective și echitabile atât pentru statele membre, cât și pentru persoanele în cauză. Ar trebui, în principiu, să facă posibilă determinarea rapidă a statului membru responsabil, astfel încât să garanteze accesul efectiv la procedurile pentru determinarea statutului de refugiat și să nu compromită obiectivul prelucrării rapide a cererilor de azil.”
- 4 Considerentele (6) și (7) ale regulamentului menționat prevăd:
 - „(6) Unitatea familiei ar trebui păstrată în măsura în care este compatibilă cu celelalte obiective urmărite prin stabilirea criteriilor și mecanismelor de determinare a statului membru responsabil de examinarea unei cereri de azil.

- (7) Prelucrarea împreună a cererilor de azil ale membrilor unei singure familii de către un singur stat membru face posibilă asigurarea unei examinări în detaliu a cererilor și o coerență a deciziilor luate. Statele membre ar trebui să poată deroga de la criteriul responsabilității, astfel încât să facă posibilă apropierea membrilor familiei atunci când este necesar pe motive umanitare.”
- 5 Astfel cum reiese din considerentul (15) al Regulamentului nr. 343/2003, interpretat în lumina articolului 6 alineatul (1) TUE, acest regulament respectă drepturile, libertățile și principiile recunoscute în special de Carta drepturilor fundamentale a Uniunii Europene (denumită în continuare „carta”). În special, acesta urmărește să garanteze solicitanților de azil, în temeiul articolelor 1 și 18 din cartă, respectarea deplină a demnității umane și a dreptului de azil.
- 6 Articolul 1 din Regulamentul nr. 343/2003 prevede că acesta „stabilește criteriile și mecanismele de determinare a statului membru responsabil de examinarea unei cereri de azil prezentate într-un stat membru de către un resortisant al unei țări terțe”.
- 7 Potrivit articolului 2 literele (c), (d), (e) și (i) din regulamentul menționat, în sensul acestuia:
- „(c) «cerere de azil» înseamnă cererea prezentată de un resortisant al unui stat terț care poate fi înțeleasă ca o cerere de protecție internațională din partea unui stat membru, în temeiul Convenției de la Geneva [din 28 iulie 1951 privind statutul refugiaților]. Orice cerere pentru protecție internațională este prezumată a fi o cerere de azil, cu excepția cazului în care resortisantul statului terț cere, în mod explicit, un alt fel de protecție pentru care poate face cerere separat;
- (d) «solicitant» sau «solicitant de azil» înseamnă resortisantul unei țări terțe care a prezentat o cerere de azil cu privire la care nu s-a luat încă o decizie definitivă;
- (e) «examinarea cererii de azil» înseamnă orice măsură de examinare, decizie sau hotărâre pronunțată cu privire la cererea de azil de către o autoritate competentă în conformitate cu dreptul intern, cu excepția procedurilor de determinare a statului membru responsabil în conformitate cu prezentul regulament;
- [...]
- (i) «membri ai familiei» înseamnă, în măsura în care familia exista deja în țara de origine, următorii membri ai familiei solicitantului care sunt prezenți pe teritoriul statelor membre:
- (i) soțul solicitantului de azil sau partenerul său necăsătorit [cu care se află] într-o relație stabilă, atunci când legislația sau practica statului membru în cauză rezervă cuplurilor necăsătorite un tratament comparabil cu cel rezervat cuplurilor căsătorite, în temeiul legislației sale privind străinii;
- (ii) copiii minori ai cuplurilor în sensul punctului (i) sau ai solicitantului, cu condiția că ei să fie necăsătoriți și [să se afle] în întreținerea sa și indiferent dacă sunt născuți din căsătorie sau în afara căsătoriei sau adoptați astfel cum se definește prin dreptul intern;
- (iii) tatăl, mama sau tutorele atunci când solicitantul sau refugiatul este minor și necăsătorit.”
- 8 Articolul 3 din același regulament, care face parte din capitolul II din acesta, intitulat „Principii generale”, prevede la alineatele (1) și (2):
- „(1) Statele membre examinează cererea de azil prezentată de un resortisant al unei țări terțe oricărui dintre ele, la frontieră sau pe teritoriul statului membru în cauză. Cererea este examinată de un singur stat membru, și anume acela pe care criteriile stabilite de capitolul III îl desemnează responsabil.

(2) Prin derogare de la alineatul (1), fiecare stat membru poate examina o cerere pentru azil care îi este prezentată de un resortisant al unei țări terțe, chiar dacă această examinare nu este responsabilitatea sa în temeiul criteriilor prezentate de prezentul regulament. În acest caz, acel stat membru devine statul membru responsabil în sensul prezentului regulament și își asumă obligațiile asociate acestei responsabilități. După caz, acesta informează statul membru anterior responsabil, statul membru care conduce o procedură pentru determinarea statului membru responsabil sau statul membru căruia i-a fost solicitat să preia sau să reprimească solicitantul.”

- 9 În vederea determinării „statului membru responsabil” în sensul articolului 3 alineatul (1) din Regulamentul nr. 343/2003, articolele 6-14 din acesta, care figurează în capitolul III, prevăd o listă de criterii obiective și ierarhizate.
- 10 Articolul 15 din regulamentul menționat, care constituie singurul articol din capitolul IV din acesta, intitulat „Clauza umanitară”, prevede:

„(1) Orice stat membru, chiar și atunci când nu este responsabil în temeiul criteriilor menționate de prezentul regulament, poate reuni membrii unei familii, precum și alte rude aflate în întreținere, pe motive umanitare bazate în special pe considerente familiale sau culturale. În acest caz, acel stat membru, la cererea altui stat membru, examinează cererea de azil a persoanei în cauză. Persoanele în cauză trebuie să își dea consimțământul.

(2) Atunci când persoana în cauză depinde de asistența altora, pe motiv de graviditate sau copil nou-născut, boală gravă, handicap grav sau bătrânețe, statele membre lasă împreună sau reunesc, în mod normal, solicitantul de azil cu altă rudă prezentă pe teritoriul unuia din statele membre, cu condiția ca legăturile de familie să fi existat în țara de origine.

[...]

(4) În cazul în care statul membru astfel solicitat accede la această solicitare, responsabilitatea pentru examinarea cererii îi este transferată.

(5) Condițiile și procedurile pentru punerea în aplicare a acestui articol, inclusiv, după caz, mecanismele de conciliere pentru soluționarea divergențelor între statele membre cu privire la nevoia de a reuni persoanele în cauză sau cu privire la locul în care acest lucru ar trebui să se facă, sunt adoptate în conformitate cu procedura menționată la articolul 27 alineatul (2).”

- 11 În capitolul V din Regulamentul nr. 343/2003, intitulat „Preluarea și reprimirea”, figurează în special articolul 16, al cărui alineat (1) are următorul cuprins:

„Statul membru responsabil de examinarea cererii de azil în conformitate cu prezentul regulament este obligat să:

[...]

(c) reprimească, în condițiile prevăzute la articolul 20, un solicitant a cărui cerere se află în curs de examinare și care se află pe teritoriul altui stat membru fără permisiune;

[...]”

Regulamentul (CE) nr. 1560/2003

- 12 Regulamentul (CE) nr. 1560/2003 al Comisiei din 2 septembrie 2003 de stabilire a normelor de aplicare a Regulamentului nr. 343/2003 (JO L 222, p. 3, Ediție specială, 19/vol. 6, p. 140) prevede la articolul 11, intitulat „Situțiile de dependență”:

„(1) Articolul 15 alineatul (2) din [Regulamentul nr. 343/2003] se aplică în cazul în care solicitantul de azil depinde de asistența unui membru al familiei sale aflat în alt stat membru sau în care un membru al familiei aflat în alt stat membru depinde de asistența solicitantului de azil.

(2) Situațiile de dependență menționate la articolul 15 alineatul (2) din [Regulamentul nr. 343/2003] sunt evaluate, în măsura în care este posibil, pe baza unor criterii obiective, precum certificate medicale. Atunci când astfel de dovezi nu sunt disponibile sau nu pot fi prezentate, motivele umanitare sunt considerate a fi dovedite doar pe baza informațiilor convingătoare furnizate de persoanele în cauză.

[...]

(4) Aplicarea articolului 15 alineatul (2) din [Regulamentul nr. 343/2003] este supusă, în orice caz, asigurării că solicitantul de azil sau membrul familiei acestuia va furniza asistența necesară.

[...]”

Litigiul principal și întrebările preliminare

- 13 K a intrat în mod ilegal în Polonia venind dintr-o țară terță și, în cursul lunii martie a anului 2008, a depus în acest stat o primă cerere de azil.
- 14 Fără să aștepte finalizarea examinării respectivei cereri de azil, aceasta a părăsit ulterior teritoriul polonez și a intrat în mod ilegal în Austria, unde s-a reîntâlnit cu unul dintre fiii săi majori care beneficiază deja în acest stat de statutul de refugiat împreună cu soția sa și cu cei trei copii minori.
- 15 În cursul lunii aprilie a anului 2008, K a depus în Austria o a doua cerere de azil.
- 16 Potrivit Asylgerichtshof, s-a demonstrat că nora lui K se află într-o situație de dependență în raport cu aceasta din urmă din cauza prezenței unui nou-născut, precum și a bolii grave și a handicapului serios de care suferă ca urmare a unui eveniment traumatizant grav survenit într-o țară terță. Dacă acest eveniment ar fi descoperit, date fiind tradițiile culturale menite să restabilească onoarea familiei, nora ar risca să fie maltrată de membrii de sex masculin ai familiei. De când K și-a regăsit nora în Austria, aceasta este sfătuitoarea și prietena sa cea mai intimă, nu numai ca urmare a legăturilor familiale dintre ele, ci și a faptului că are o experiență profesională adecvată.
- 17 Apreciind că Republica Polonă este responsabilă de examinarea cererii de azil formulate de K, autoritățile austriece au solicitat acestui stat membru să o reprimească pe aceasta din urmă.
- 18 Ca răspuns la cererea menționată, autoritățile poloneze, fără a solicita autorităților austriece să o preia pe K în temeiul articolului 15 din Regulamentul nr. 343/2003, au acceptat să o reprimească pe aceasta din urmă, în conformitate cu articolul 16 alineatul (1) litera (c) din același regulament.
- 19 În aceste condiții, prin decizia din 16 iulie 2008, Bundesasylamt a respins cererea de azil depusă de K în Austria pentru motivul că statul membru responsabil pentru a se pronunța cu privire la această cerere este Republica Polonă.

- 20 K a formulat la Asylgerichtshof o acțiune împotriva respectivei decizii de respingere.
- 21 Întemeindu-se pe constatarea potrivit căreia Republica Polonă este în principiu statul competent să se pronunțe cu privire la cererea de azil depusă de K, întrucât frontiera acestui stat membru este cea pe care a trecut-o în mod ilegal într-o primă etapă, venind dintr-o țară terță, instanța menționată apreciază, pe de altă parte, că, într-o situație precum cea cu care este sesizată, trebuie luată în considerare o aplicare a articolului 15 din Regulamentul nr. 343/2003 și chiar a articolului 3 alineatul (2) din acesta. Or, aplicarea uneia sau a celeilalte dintre aceste dispoziții ar conduce la stabilirea competenței pentru a se pronunța cu privire la această cerere de azil în favoarea Republicii Austria.
- 22 Asylgerichtshof consideră în plus că, fiind *lex specialis*, articolul 15 din Regulamentul nr. 343/2003 primează în raport cu normele generale prevăzute la articolele 6-14 din acesta.
- 23 Potrivit Asylgerichtshof, aplicarea articolului 3 alineatul (2) din Regulamentul nr. 343/2003 prezintă un caracter subsidiar în raport cu aplicarea articolului 15 din acesta, astfel încât Republica Austria ar trebui să se prevaleze de dreptul de a-și asuma din oficiu responsabilitatea pentru examinarea cererii de azil din motive umanitare precum cele prevăzute la acest din urmă articol.
- 24 În sfârșit, din explicațiile oferite de instanța de trimitere cu privire la interpretarea respectivului articol 15 reiese că aceasta consideră că, în împrejurări precum cele din litigiul cu care este sesizată, ar trebui să se examineze cu prioritate eventualitatea unei aplicări a articolului 15 alineatul (2) față de aspectul dacă alineatul (1) al acestui articol ar fi aplicabil cu titlu subsidiar.
- 25 În aceste condiții, Asylgerichtshof a hotărât să suspende judecarea cauzei și să adreseze Curții următoarele întrebări preliminare:
- „1) Articolul 15 din Regulamentul nr. 343/2003 trebuie interpretat în sensul că un stat membru care *a priori*, în temeiul articolelor 6-14 din acest regulament, nu este responsabil de examinarea cererii formulate de un solicitant de azil devine în mod obligatoriu responsabil în cazul în care nora acestei persoane este grav bolnavă și este în pericol ca urmare a unor împrejurări de ordin cultural sau nepoții [ei] minori, care au nevoie de îngrijire în urma îmbolnăvirii mamei lor, au reședința în statul membru respectiv, iar această persoană este și de acord, și în măsură să își susțină nora sau nepoții? Această interpretare se aplică și atunci când nu există o cerere în acest sens provenind de la statul membru responsabil conform articolului 15 alineatul (1) a doua teză din Regulamentul nr. 343/2003?
- 2) Articolul 3 alineatul (2) din Regulamentul nr. 343/2003 trebuie interpretat în sensul că, în situația prezentată la [prima întrebare], un transfer de responsabilitate către un stat membru care *a priori* nu este responsabil se impune în cazul în care responsabilitatea statului desemnat de dispozițiile Regulamentului nr. 343/2003 ar constitui o încălcare a articolului 3 sau a articolului 8 din [Convenția europeană pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale, semnată la Roma la 4 noiembrie 1950] (articolul 4 sau 7 din [cartă])? În cazul citat anterior și în cazul unei interpretări și al unei aplicări subsidiare a articolului 3 sau a articolului 8 din convenția menționată (articolul 4 sau 7 din [cartă]), noțiunile «tratament inuman» și «familie» se pot aplica într-un sens diferit, și anume mai larg decât cel reținut de Curtea Europeană a Drepturilor Omului?”

Cu privire la întrebările preliminare

Cu privire la prima întrebare

- 26 Prin intermediul primei întrebări, instanța de trimitere solicită, în esență, să se stabilească dacă articolul 15 din Regulamentul nr. 343/2003 trebuie interpretat în sensul că, în împrejurări precum cele din cauza principală, în care nora solicitantului de azil depinde de asistența lui ca urmare a prezenței unui nou-născut și a faptului că aceasta din urmă suferă de o boală gravă și de un handicap serios, un stat membru care nu este cel desemnat drept responsabil potrivit criteriilor prevăzute în capitolul III din acest regulament pentru examinarea cererii formulate de un solicitant de azil poate deveni obligatoriu responsabil din motive umanitare. În cazul unui răspuns afirmativ, instanța menționată dorește să afle dacă această interpretare rămâne valabilă atunci când statul membru care este responsabil în temeiul respectivelor criterii nu a prezentat o cerere în conformitate cu alineatul (1) a doua teză al aceluiași articol 15.
- 27 În această privință, trebuie arătat că, deși articolul 15 alineatul (1) din Regulamentul nr. 343/2003 este o dispoziție facultativă care acordă o putere de apreciere extinsă statelor membre pentru a decide în sensul de a „reuni” membrii unei familii, precum și alte rude aflate în întreținere, pe motive umanitare bazate în special pe considerente familiale sau culturale, alineatul (2) al aceluiași articol restrânge însă această putere într-o asemenea măsură încât, atunci când condițiile prevăzute la această dispoziție sunt îndeplinite, statele membre „lasă împreună [...] în mod normal” solicitantul de azil cu altă rudă.
- 28 Prima întrebare urmărește, așadar, în principal, obținerea unei interpretări a articolului 15 alineatul (2) din Regulamentul nr. 343/2003.
- 29 Se impune, pe de o parte, să se constate că, contrar celor arătate de guvernele austriac și ceh, simplul fapt că solicitantul de azil nu se mai află pe teritoriul „statului membru responsabil”, ci este deja prezent pe teritoriul statului membru în care încearcă să obțină o „reunificare familială” prin invocarea unor motive umanitare, nu poate avea ca efect excluderea *per se* a unei aplicări a articolului 15 alineatul (2) din Regulamentul nr. 343/2003.
- 30 Astfel, respectivul alineat (2) vizează nu numai situațiile în care statele membre „reunesc” solicitantul de azil cu altă rudă, ci și pe cele în care le „lasă” împreună, persoanele în cauză aflându-se deja pe teritoriul unui alt stat membru decât cel care este responsabil potrivit criteriilor prevăzute în capitolul III din Regulamentul nr. 343/2003.
- 31 Această interpretare nu numai că este coerentă cu articolul 3 alineatul (2) din Regulamentul nr. 343/2003, potrivit căruia fiecare stat membru „poate” examina o cerere de azil care îi este prezentată de un resortisant al unei țări terțe, chiar dacă această examinare nu este responsabilitatea sa în temeiul criteriilor prezentate în acest regulament, ci este și interpretarea cea mai aptă să asigure efectul util al articolului 15 alineatul (2) din regulamentul menționat.
- 32 Pe de altă parte, trebuie să se verifice, în primul rând, dacă respectivul articol 15 alineatul (2) poate fi aplicat într-o situație de dependență precum cea în discuție în cauza principală, în care nu solicitantul de azil însuși depinde de asistența unui membru al familiei sale aflat în alt stat membru decât cel identificat drept responsabil potrivit criteriilor prevăzute în capitolul III din Regulamentul nr. 343/2003, ci membrul familiei aflat în acest alt stat membru depinde de asistența solicitantului de azil.
- 33 În această privință, trebuie arătat că articolul 15 alineatul (2) din Regulamentul nr. 343/2003 nu se referă în mod expres la situația unui solicitant de azil care ar depinde de asistența unei alte persoane. În schimb, prin utilizarea în cadrul acestei dispoziții a termenilor generali precum „persoana în cauză”

pentru a indica persoana care depinde de asistența „altora” în sensul dispoziției menționate, legiuitorul Uniunii a lăsat să se înțeleagă că ambele noțiuni, atât „persoana în cauză”, cât și „altora”, se pot referi la solicitantul de azil.

- 34 Această interpretare nu poate fi infirmată de simplul fapt că, la alineatul (1) a doua teză al respectivului articol 15, prin utilizarea termenilor „cererea de azil a persoanei în cauză”, legiuitorul Uniunii a instituit, la această dispoziție specifică, o legătură între solicitantul de azil și termenii „persoana în cauză”. Astfel, trebuie arătat în această privință că, în teza următoare a aceluiași alineat, solicitantul de azil și cealaltă persoană sunt calificate drept „persoanele în cauză”.
- 35 Interpretarea menționată este, în schimb, conformă cu obiectivul articolului 15 din Regulamentul nr. 343/2003, care urmărește, astfel cum se arată în considerentul (7) al acestuia, să permită statelor membre să îi apropie pe „membrii familiei” atunci când este necesar din motive umanitare.
- 36 În această privință, trebuie arătat că obiectivul articolului 15 alineatul (2) din Regulamentul nr. 343/2003 este atins atât atunci când solicitantul de azil este cel care depinde de un membru al familiei sale care se află în alt stat membru decât cel care este responsabil potrivit criteriilor prevăzute în capitolul III din acest regulament, cât și invers, atunci când acest membru al familiei este cel care depinde de asistența solicitantului.
- 37 În același sens, articolul 11 alineatul (1) din Regulamentul nr. 1560/2003, în limitele competențelor de punere în executare acordate prin Regulamentul nr. 343/2003, precizează că termenii „persoana în cauză” care figurează la articolul 15 alineatul (2) din acest regulament trebuie interpretați în sensul că vizează și o situație de dependență precum cea în discuție în cauza principală.
- 38 În al doilea rând, trebuie precizat că, în pofida faptului că noțiunea „membri ai familiei” în sensul articolului 2 litera (i) din Regulamentul nr. 343/2003 nu vizează nora, nici nepoții unui solicitant de azil, articolul 15 din același regulament trebuie interpretat totuși în sensul că astfel de persoane intră sub incidența noțiunii „altă rudă”, utilizată la alineatul (2) al acestui articol 15.
- 39 În această privință, trebuie remarcat mai întâi că există o divergență între diferitele versiuni lingvistice în privința respectivelor termeni din cuprinsul articolului 15 alineatul (2) din Regulamentul nr. 343/2003 și că unele dintre acestea, de exemplu versiunea în limba engleză, utilizează termeni diferiți și mai largi decât cei utilizați la articolul 2 litera (i) din același regulament.
- 40 În continuare, trebuie arătat că, dat fiind că Regulamentul nr. 343/2003 conține, la articolele 6-8, dispoziții cu caracter obligatoriu menite să păstreze unitatea familiei în conformitate cu considerentul (6) al acestuia, întrucât clauza umanitară care figurează la articolul 15 are ca obiectiv să permită statelor membre să deroge de la criteriile de repartizare a competențelor între acestea din urmă pentru a înlesni apropierea membrilor unei familii atunci când acest lucru este necesar din motive umanitare, ea trebuie să se poată aplica și altor situații decât cele care fac obiectul respectivelor articole 6-8, deși acestea se referă la persoane care nu se încadrează în definiția noțiunii „membri ai familiei” în sensul respectivului articol 2 litera (i).
- 41 Ținând seama de finalitatea sa umanitară, articolul 15 alineatul (2) din Regulamentul nr. 343/2003 delimitează, pe baza unui criteriu de dependență în special ca urmare a unei boli grave sau a unui handicap grav, un cerc de membri ai familiei solicitantului de azil care este în mod necesar mai larg decât cel definit la articolul 2 litera (i) din același regulament.
- 42 Atunci când legăturile familiale au existat în țara de origine, trebuie să se verifice dacă solicitantul de azil sau persoana care prezintă legăturile familiale cu acesta are în mod efectiv nevoie de asistență și, dacă este cazul, dacă cel care trebuie să asigure asistența celuilalt este în măsură să facă acest lucru.

- 43 În aceste condiții, articolul 15 alineatul (2) din Regulamentul nr. 343/2003 este aplicabil atunci când motivele umanitare menționate la acest articol sunt îndeplinite de o persoană dependentă în sensul acestei dispoziții care, fără a fi membru al familiei în sensul articolului 2 litera (i) din regulamentul menționat, are legături familiale cu solicitantul de azil, persoană căreia acesta din urmă este în măsură să îi asigure în mod efectiv asistența necesară conform articolului 11 alineatul (4) din Regulamentul nr. 1560/2003.
- 44 În al treilea rând, trebuie subliniat că, atunci când există o situație de dependență care poate intra sub incidența articolului 15 alineatul (2) din Regulamentul nr. 343/2003, astfel cum este interpretat la punctele 33-43 din prezenta hotărâre, în care persoanele în cauză se află pe teritoriul unui alt stat membru decât cel care este responsabil potrivit criteriilor prevăzute în capitolul III din același regulament, acest stat membru este „în mod normal” obligat să lase împreună aceste persoane, cu condiția ca legăturile familiale să fi existat în țara de origine.
- 45 Referitor la această ultimă condiție, este suficient să se precizeze că din decizia de trimitere reiese că, în cauza principală, legăturile familiale dintre solicitantul de azil și nora sa existau deja în țara de origine.
- 46 În ceea ce privește mai precis obligația de a lăsa „în mod normal” împreună solicitantul de azil și o „altă” rudă în sensul articolului 15 alineatul (2) din Regulamentul nr. 343/2003, aceasta trebuie interpretată în sensul că un stat membru poate deroga de la obligația menționată de a lăsa împreună persoanele în cauză numai dacă o astfel de derogare este justificată de existența unei situații excepționale. Or, trebuie precizat că, în cererea sa de decizie preliminară, instanța de trimitere nu a menționat existența unei astfel de situații excepționale.
- 47 Atunci când condițiile prevăzute la respectivul articol 15 alineatul (2) sunt îndeplinite, statul membru care, din motivele umanitare menționate la această dispoziție, este obligat să preia un solicitant de azil devine statul membru responsabil de examinarea cererii de azil.
- 48 În această privință, trebuie adăugat că autoritățile naționale competente au obligația de a se asigura că punerea în aplicare a Regulamentului nr. 343/2003 este efectuată într-un mod care să garanteze accesul efectiv la procedurile pentru determinarea statutului de refugiat și care să nu compromită obiectivul prelucrării rapide a cererilor de azil.
- 49 Respectivul obiectiv de celeritate, care reiese din cuprinsul considerentului (4) al Regulamentului nr. 343/2003, trebuie pus de asemenea în evidență atunci când se impune, în ultimul rând, să se explice, în ceea ce privește partea a doua a primei întrebări, motivele pentru care, în împrejurări precum cele din cauza principală, o aplicare a articolului 15 alineatul (2) din Regulamentul nr. 343/2003 este justificată chiar dacă „statul membru responsabil” nu a prezentat o cerere în acest sens conform articolului 15 alineatul (1) a doua teză din același regulament.
- 50 În continuare, în ceea ce privește teza susținută de mai multe guverne care au prezentat observații Curții în prezenta cauză, potrivit căreia o cerere a „statului membru responsabil” ar fi, în toate cazurile, o condiție *sine qua non* pentru aplicarea articolului 15 alineatul (2) din Regulamentul nr. 343/2003, trebuie precizat că, spre deosebire de alineatul (1) a doua teză al aceluiași articol, această dispoziție nu menționează condiția existenței unei „cereri” care să provină de la un alt stat membru.
- 51 În această privință, trebuie să se constate că, atunci când solicitantul de azil și o altă rudă care se află împreună pe teritoriul unui alt stat membru decât cel care este responsabil potrivit criteriilor prevăzute în capitolul III din Regulamentul nr. 343/2003 au demonstrat în mod corespunzător existența unei situații de dependență în sensul articolului 15 alineatul (2) din regulamentul menționat, autoritățile competente ale acestui stat membru nu pot ignora existența acelei situații deosebite, iar prezentarea unei cereri precum cea prevăzută la alineatul (1) a doua teză al aceluiași articol nu ar mai avea niciun obiect. În aceste condiții, o astfel de cerință ar prezenta un caracter pur formal.

- 52 Într-o situație precum cea în discuție în cauza principală, în care nu este vorba despre „apropierea” membrilor aceleiași familii în sensul articolului 15 alineatul (2) din Regulamentul nr. 343/2003, ci despre a-i „lăsa” împreună în statul membru în care se află, cerința de a exista o cerere care să provină de la „statul membru responsabil” ar fi contrară obligației de celeritate, întrucât ar prelungi în mod inutil procedura de stabilire a statului membru responsabil.
- 53 În consecință, într-o situație precum cea în discuție în cauza principală, articolul 15 alineatul (2) din Regulamentul nr. 343/2003 poate fi aplicat chiar dacă statul membru în care este depusă cererea de azil nu a fost solicitat în acest scop de „statul membru responsabil”.
- 54 Având în vedere ansamblul considerațiilor de mai sus, trebuie să se răspundă la prima întrebare că, în împrejurări precum cele din cauza principală, articolul 15 alineatul (2) din Regulamentul nr. 343/2003 trebuie interpretat în sensul că un stat membru care nu este responsabil de examinarea unei cereri de azil potrivit criteriilor prevăzute în capitolul III din regulamentul menționat dobândește această calitate. Revine statului membru devenit statul membru responsabil în sensul aceluiași regulament sarcina de a-și asuma obligațiile corespunzătoare acestei responsabilități. Statul respectiv informează cu privire la acest aspect statul membru anterior responsabil. Această interpretare a articolului 15 alineatul (2) se aplică și atunci când statul membru care era responsabil în temeiul criteriilor prevăzute în capitolul III din regulamentul amintit nu a prezentat o cerere în acest sens în conformitate cu alineatul (1) a doua teză al aceluiași articol.

Cu privire la a doua întrebare

- 55 Având în vedere răspunsul dat la prima întrebare, în cadrul prezentei trimiteri preliminare nu se impune să se statueze cu privire la a doua întrebare adresată de instanța de trimitere.

Cu privire la cheltuielile de judecată

- 56 Întrucât, în privința părților din litigiul principal, procedura are caracterul unui incident survenit la instanța de trimitere, este de competența acesteia să se pronunțe cu privire la cheltuielile de judecată. Cheltuielile efectuate pentru a prezenta observații Curții, altele decât cele ale părților menționate, nu pot face obiectul unei rambursări.

Pentru aceste motive, Curtea (Marea Cameră) declară:

În împrejurări precum cele din cauza principală, articolul 15 alineatul (2) din Regulamentul (CE) nr. 343/2003 al Consiliului din 18 februarie 2003 de stabilire a criteriilor și mecanismelor de determinare a statului membru responsabil de examinarea unei cereri de azil prezentate într-unul dintre statele membre de către un resortisant al unei țări terțe trebuie interpretat în sensul că un stat membru care nu este responsabil de examinarea unei cereri de azil potrivit criteriilor prevăzute în capitolul III din regulamentul menționat dobândește această calitate. Revine statului membru devenit statul membru responsabil în sensul aceluiași regulament sarcina de a-și asuma obligațiile corespunzătoare acestei responsabilități. Statul respectiv informează cu privire la acest aspect statul membru anterior responsabil. Această interpretare a articolului 15 alineatul (2) se aplică și atunci când statul membru care era responsabil în temeiul criteriilor prevăzute în capitolul III din regulamentul amintit nu a prezentat o cerere în acest sens în conformitate cu alineatul (1) a doua teză al aceluiași articol.

Semnături